

# Ja, jeg spørger bare, Hvad gør du?

- en undersøgelse af hvorfor unge holder op med at dyrke idræt og hvad der kan få dem til at fortsætte

af  
*Henning Hansen*



November, 1998  
DBU-Træner

# Indholdsfortegnelse

Beskrivelse af projektet .....	3
Projektets målgruppe .....	4
Projektets mål .....	4
Hvad siger tidligere undersøgelser? .....	5
Rapportens vigtigste konklusioner .....	6
Den gode klub .....	6
Den gode træner .....	9
Udvalgte resultater fra spørgeskemaundersøgelsen .....	14
Bilag 1 .....	20
Statistik fra Idrætsliv, september 1998 .....	20
Alle medlemmer .....	20
Børn og unge (under 18 år) .....	20
Unge 18-25 år .....	21
Voksne over 25 år .....	21
Mænd .....	22
Kvinder .....	22
Bilag 2 .....	23
Haderslev-undersøgelsen .....	23
Bilag 3 .....	24
UEFA-Rapport .....	24
Generelle årsager .....	24
Eksterne årsager .....	24
Interne årsager .....	24
Løsninger .....	25
Bilag 4 - spørgeskema .....	27

## **Indledning**

Denne undersøgelse er tænkt som et pilotprojekt. Projektet stiller skarpt på, hvorfor unge mellem 13-18 år holder op med at dyrke idræt og hvad de forstår ved en god klub og en god træner. Projektet tager ikke del i den evige debat om, hvorvidt de årlige medlemstal fra DIF og DGI er korrekte eller ej. Den diskussion må føres andre steder. For mig er den diskussion ligegyldig. I stedet for at diskutere politik vil jeg hellere sætte fokus på, hvad de unge mener og hvorfor de holder op med at dyrke idræt. Altså skabe et grundlag for at løse problemerne.

Undersøgelsen er blevet til på kort tid, men heldigvis har jeg mødt stor forståelse og hjælpsomhed hos de skoler, hvor jeg har henvendt mig. Der skal lyde en særlig stor tak til studievejleder, idrætsslærer og trænerkollega, Henrik Thomsen, Kastrupgårdsskolen, rektor, Kim Gregersen, Kildegaard Gymnasium/folkeskole, skolekonsulent, John Pedersen, fordi de meget velvilligt har hjulpet med gennemførelse af denne undersøgelse. Samtidig en stor tak til eleverne på Kastrupgårdsskolen, Kildegaard, Nybøl, Bakkensbro og Nydam, fordi de brugte tid på at give deres mening til kende. Uden jeres hjælp havde der ikke været noget projekt.

Det skal understreges, at der er tale om et pilotprojekt, men jeg håber, at dette projekt kan være forløber for iværksættelse af en landsdækkende undersøgelse.

I denne undersøgelse indgår besvarelser fra 425 unge. Udover en rapport med de vigtigste konklusioner fra undersøgelsen vil jeg formidle resultaterne via en pjece 4-8 sider. Pjecen er tænkt som et ideoplæg til klubledere og trænere i landets idrætsforeninger. Formidlet i en form, som er nem at overskue og lige til at gå til for den travle leder og træner.

## **Beskrivelse af projektet**

Gennem de senere år har der været fokuseret meget på frafaldet inden for den organiserede idræt. Især holdidrætterne har måtte se en masse medlemmer forsvinde til idrætsgrene, hvor man selv kan bestemme træningstider og hvor man ikke er afhængig af andre. Altså fint i tråd med, at samfundet også ændrer sig - vi bliver i højere grad individualister. Indenfor fodbolden har medlemstallet også været faldende. Nedgangen er dog tilsyneladende vendt til fremgang. Nedgangen har afstedkommet en masse enkeltstående initiativer i klubberne som "den åbne klub", ændret

turneringsform, mere leg, indhegnede fodboldbaner på asfalt o.s.v. Men ikke ret mange har gjort sig den ulejlighed at spørge de unge, hvorfor de holder op. Men der er mange forskellige holdninger til, hvorfor bl.a. de mange tilbud, puberteten, dårlige trænere, mistet lysten o.s.v., men har disse forhold ikke altid været til stede?. Derfor har jeg i undersøgelsen valgt at spørge de unge. Projektet første hovedspørgsmål er derfor;

## 1. Hvorfor holder unge op med at dyrke idræt?

De fleste unge har prøvet at dyrke idræt, ofte flere forskellige idrætsgrene. Men mange stopper og starter slet ikke igen, mens andre måske begynder senere i livet, når kroppen skal holdes vedlige. Mange idrætsforeninger er rimelige konservative – de ved nok, hvad børnene vil - Og især fodboldklubberne. De accepterer stiltiende, at børnene forlader fodboldklubberne og slår sig til tåls med, at sådan er det og sådan har det jo været i mange år. Men hvad skal der til for, at de unge bliver i fodboldklubberne? Hvad er det for et varesortiment klubberne skal have på hylderne for, at de unge bliver i klubberne. Projektet andet hovedspørgsmål bliver derfor;

## 2. Hvilke tilbud skal klubberne have på hylderne for at holde på de unge?

### **Projektets målgruppe**

Målgruppen for undersøgelsen er de 13-18 årige, da det typisk er her, at frafaldet er størst. Undersøgelsen er foretaget på seks folkeskoler og et gymnasium i form af spørgeskemaer.

### **Projektets mål**

Udover at besvare projektets to hovedspørgsmål er et tredje mål at udarbejde et idekatalog til idrætsforeningerne, hvori de kan indhente inspiration til tiltag, som vil fastholde de unge i klubberne. I pjecen giver de unge deres bud på, hvad en god klub er og hvad en god træner er for dem. Et fjerde mål er, at der iværksættes en landsdækkende undersøgelse, som for alvor sætter fokus på frafaldproblematikken. Det bliver yderligere forstærket, når der skal kæmpes om de små årgange. Det kunne i den forbindelse være interessant, hvis der i langt højere grad fo-

rebygges i stedet for, at idrætsforeningerne venter til problemet er aktuelt. Efter devisen, det rammer ikke os, kun naboen.

***Hvad siger tidligere undersøgelser?***

I min søgen efter eksisterende viden omkring medlemstal og frafald har jeg fundet følgende materiale

- Danmarks Idrætsforbunds årlige statistik
- Haderslev-undersøgelsen fra 1994 af Peter J. Hansen
- Artikler i Boldsport, som stammer fra UEFA
- Temanr. Fra JBU om Frafall

Denne viden kan du læse mere om i bilag 1-3, hvor de vigtigste konklusioner er kogt sammen.

### **Rapportens vigtigste konklusioner**

- De fleste unge har dyrket mere end 3 idrætsgrene og mange har prøvet mere end 5.
- Næsten 32 % af de unge er stoppet med at dyrke idræt
- De tre væsentligste årsager til, at unge holder op med at dyrke idræt er;

- De vil bruge mere tid på kammeraterne
- De er trætte af holdet/klubben
- På grund af træneren



- Af de der er holdt op med at dyrke idræt, er næsten 60 % startet med at dyrke idræt, da de var mellem 4-6 år. Dem der er holdt op bruger i stedet for deres fritid på at være sammen med vennerne og på at lave lektier.
- 60 % af de, der er holdt op, regner med, at de indenfor de næste to år vil starte med at dyrke idræt igen. Det vil sige, at 40 % måske er på vej ud af idrætsverden!
- De unge som er aktive i idræt har også et meget aktivt fritidsliv ud over sporten. Mens de "ikke aktive" bruger deres fritid på job og lektier
- 54 % af dem der dyrker idræt i dag, gør det mere end tre gange om ugen og 45 % af de aktive gør det mere end fem timer om ugen. Heraf bruger 13 % mere end 10 timer om ugen på idræt.
- De unge kan godt lide at konkurrere, både i kamp og i træning gennem små konkurrencer
- De unge er ikke særligt begejstret for løbetræning
- De unge dyrker idræt, fordi det er sjovt og fordi de gerne vil være i god form

### **Den gode klub**

De unges definition på den gode klub kan inddeles i to hovedgrupper nemlig, det lokale samlingssted med en masse sociale funktioner og en klub, som har en effektiv og synlig organisation bag, der sørger for spændende rammer. Klubben for de unge, skal være stedet, hvor de samles udenfor skolen. Det er også i den gode klub, at kammeratskabet stortrives. Der er nok heller ikke tvivl om, at idrætsforeningen for nogle

unge er stedet hvor de får succeser – modsat skolen. Det er deres åndehul.

Omkring organisationen appellerer de unge til de voksne om at blive hørt og taget alvorligt. Ledelsen skal sørge for at skabe rammer, hvor de unge kan trives. Vel og mærke rammer, hvor både bredde og elite kan komme til orde. For de unge er det ikke nok, at der bare fokuseres på de bedste. Der skal være plads til alle. Men de unge vil også lære noget. For dem er det ikke nok at blive underholdt og beskæftiget. Det er altså ikke bare et sted, hvor der opstilles billard, bordtennis, fodboldspil, video og computer. Det er en del af den gode klub, men langt fra nok. De unge stiller krav til idrætsforeningen. Jeg vil anbefale, at lederne tager de unges signaler alvorligt ellers tror jeg, at de forsvinder. Prøv at løbe listen igennem på næste side og vurder, hvordan din klub ser ud. For at kunne følge med skal lederen også uddannes i takt med tiden for at kunne leve op til de krav, som de unge stiller.

<b>Den gode klub</b>	
<b>Den gode klub er socialt samlingssted med en masse sociale funktioner</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• En god klub er et sted, hvor man kan være sammen med sine venner, snakke om "klub-ting" og andet. De trænere, der arbejder i klubben, skal også være synlig, så de unge kan tale med dem om deres problemer</li> <li>• Hvor ens venner går, hvor der er fjernsyn, computere, fodboldbane, værksteder</li> <li>• En god klub er en klub, hvor man ikke bliver set ned på, hvis man ikke er så god eller hvis man gør noget forkert. Og så skal man lærer noget i klubben</li> <li>• Hvor at man føler sig tryk og en de af et fællesskab og et sted, hvor man har lyst til at være også udenfor træningstiden</li> <li>• Et sted hvor man glæder sig til at komme</li> <li>• En god klub er, hvor der er sammenhold, men samtidig plads til selvstændighed</li> <li>• Et sted hvor mine venner er og hvor der er en sød træner. Egentlig er det mest pubertet og drenge, der er vigtigt lige nu, så jeg tror, at det er skyld i den manglende interesse for sport (pige, 13 år)</li> <li>• Godt kammeratskab og sammenhold</li> <li>• En god klub er en klub uden mobberier og med gode venner, der er glade for at se en</li> <li>• Klubben skal være som en cafe</li> <li>• En god klub er en klub, hvor man ved man passer ind og man kan hurtigt får nye gode venner</li> <li>• En klub med sammenhold, gode ledere, gode kammerater, et sted hvor man kan sige sin mening, man får besked om stævner i god tid, hvor man er seriøs, men også kan fjolle (pige, 14 år)</li> <li>• En klub hvor man har det sjovt og kan ses uden at det altid handler om sport</li> <li>• Mange aktiviteter</li> <li>• Der skal være fester</li> <li>• Et sted hvor man konkurrere</li> <li>• Du skal være respekteret</li> </ul>



<b>Den gode klub</b>	
<b>Den gode klub har en effektiv og synlig organisation bag, som sørger for spændende rammer</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• En klub der har styr på det og laver stævner og rejser</li> <li>• Et sted hvor man lærer noget</li> <li>• En god klub er en klub, der stiller drenge og piger lige vigtige, en klub med godt humør og så må man da også gerne vinde engang imellem</li> <li>• Klubben skal ikke konkurrere så meget – det skal være for sjovt</li> <li>• Man bliver mødt med venlighed. At folk ikke kigger skævt fordi man er ny. At det ikke er for dyrt</li> <li>• En klub med gode faciliteter</li> <li>• En god klub er en som tager sig af alle holdene og ikke kun de bedste hold</li> <li>• Ledelsen skal være interesseret</li> <li>• Der må ikke være for stort pres</li> <li>• Plads til alle niveauer</li> <li>• Et sted hvor der er klubånd</li> <li>• Et sted hvor der er mange aktiviteter</li> </ul>

### **Den gode træner**

De unges bud på en god træner er spændende og interessant læsning. Listen af udsagn må få både trænere og ledere op af stolen.

De unge stiller store krav til trænerens personlige kvalifikationer. Man kan blive helt forpustet ved at se ned over listen. De unge ser virkelig op til træneren. Træneren er for nogle en ren gud – en person som de unge kan bruge som rådgiver, også når der er tale om personlige problemer. Det er et enormt ansvar at lægge på en træners skuldrer. Jeg tror også, at det er meget få trænere, som er tilstrækkeligt kvalificeret i forhold til denne del af trænergerningen. Der er ingen tvivl om, at klublederne har en kæmpe opgave. De skal stille krav til trænerne. De skal uddannes.

Det kunne være interessant, hvis klubberne kun "ansætter" trænere, som er uddannet. Een model kan være, at den ansvarlige har de rette kvalifikationer både personligt og fagligt, mens hjælperne kunne have den faglige uddannelse. Jeg ved godt, at det vil skabe problemer med at skaffe

trænere, men på den anden side bliver det måske mere attraktivt at være træner, fordi der lige pludselig stilles krav og tilbydes uddannelse. Forslaget koster mange penge, men spørgsmålet er, om samfundet har råd til at lade være. Hvis regnestykket gøres op, tror jeg, at investeringen vil være en af de mest rentable sociale foranstaltninger. Ofte ved vi jo, at de unge, som stopper i idrætsforeningerne, har større chancer for at starte en kriminel løbebane. Idrætsforeningerne er en af de bedste forebyggende foranstaltninger i forhold til kriminalitet. Det er et sted, hvor de unge lærer at være sammen med andre, lærer at arbejde i team. I det hele taget lærer de en masse om de normer, som samfundet byder på. Men alle sportens fortræffeligheder må ikke blive en sovepude. Sporten er i dag privilegeret, fordi så mange unge kommer frivilligt også uden, at klubberne rører en finger. Men der skal gøres noget aktivt for, at de unge bliver. Derfor er det vigtigt, at idrætsforeningerne følger med samfundsudviklingen, lytter til de unge og på den baggrund stiller krav til trænerens formåen. En leder må ikke bare stille sig tilfreds med, at han har skaffet sig en frivillig. Det skal være en frivillig, der opfylder de krav, som de unge stiller. Kun på den måde, kan vi være med at sikre, at idrætten forbliver at være de unges første valg.

”Der stilles store krav til de frivillige”



De unge stiller også krav til trænerens faglige formåen. Træneren skal være faglig dygtig og vide noget om den idrætsgren, hvori han er træner. De unge vil lære noget. De vil ikke finde sig i, at det er en træner, som bare holder opsyn. Han skal kunne vise tingene. Han må for alt i verden ikke skrike og råbe af de unge. Han skal kunne forklare, hvad der er galt og vejlede i, hvordan tingene skal udføres. Han skal samtidig være god til at lytte, have humor, men må også meget gerne stille krav, lyder det samstemmende fra de unge. Idrætten i dag lider mange steder under, at forældrene siger ja til at tage en tjans i den lokale klub, ofte fordi ens søn/datter dyrker idræt. Inden man har set sig om, er en flok forældre

ansvarlige for en gruppe. Men det sker alt for ofte uden, at ledelsen har stillet krav til kvalifikationerne hos de nye trænere. Klubben er jo glad for, at de har fået nogle frivillige i nettet. Hvis dette billede er sandt, og det tror jeg desværre, at det er, kan der ske to ting; enten er de frivillige ikke ledere to år efter eller også flygter de unge, fordi de ikke får opfyldt deres ambitioner (det gælder både for bredde og elite). Udsagnene på næste side må give klublederne sved på panden, men der er ingen vej uden om. Trænerne skal uddannes. Det er det bedste forebyggende middel mod frafald og det står ikke engang på dopinglisten!. Min anbefaling til klublederne er, spørg de unge, hvad de vil, hvilke krav de stiller og tag dem med i arbejdet for at skabe den gode klub med de gode trænere.

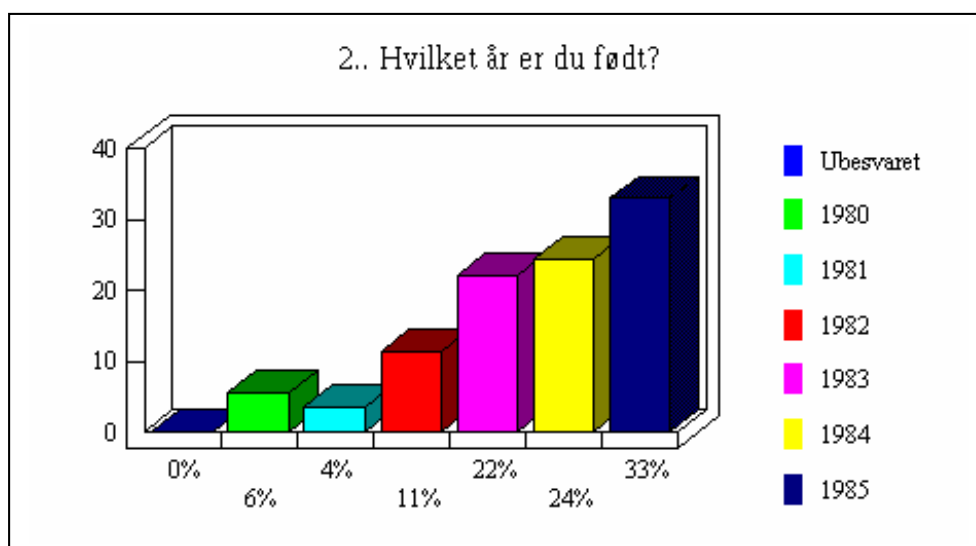
<b>Den gode træner</b>	
<b>De personlige kvalifikationer skal være i orden hos den gode træner</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Han skal være sjov</li> <li>• Han skal være venlig</li> <li>• God til at forklare</li> <li>• Tålmodig</li> <li>• Opmuntrende, skal støtte en</li> <li>• Må ikke gøre forskel</li> <li>• En der lytter</li> <li>• En der kan vejlede</li> <li>• En god træner hjælper og får dig til at blive bedre</li> <li>• Tage hensyn hvis man har problemer</li> <li>• En god træner er en der tager sporten alvorligt, uden at tage den alt for højtideligt (pige på 14 år)</li> <li>• Han skal være venlig og sjov næsten som var han en af mine kammerater, som jeg er sammen med hver dag (dreng på 14 år)</li> <li>• Han skal kunne gøre tingene på en sjov måde</li> <li>• Det er en der ikke står og råber og skriger ad dig, men alligevel bakker dig op og interesserer sig for dig (pige på 16 år)</li> <li>• En der kan presse dem han træner uden at overdri-ve</li> <li>• En træner som forstår at presse en til det yderste og som er lydhør over for ens problemer er en god træner</li> <li>• En god træner er en der kan lære dig nye og nyttige ting hver gang og en der ikke tager let på træningen</li> <li>• En træner der også involverer sig i ens privatliv</li> <li>• En som støtte en i personlige beslutninger</li> <li>• At han ikke råber som en sindssyg, hvis man laver fejl og han/hun viser hvad vi skal gøre før vi selv prøver og hjælper hvis det er svært</li> <li>• En der kan tåle sjov. Han skal ikke være for hård og skal være god til børn</li> <li>• Ikke sætte grænser</li> </ul>

<b>Den gode træner</b>	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• En god træner er man gode venner med og man skal ikke være bange for at træneren går amok, hvis man prøver noget nyt. Træneren skal have en masse tålmodighed</li> <li>• At hvis man ikke forstår, skal træneren kunne forklare ordentligt. Han/hun skal heller ikke presse en for meget og træneren skal være en ven man stoler på</li> <li>• Han skal være sød, forstå os, men alligevel kunne lære os noget (pige, 13 år)</li> <li>• En der tager hensyn, men alligevel kører på</li> <li>• En der kan hjælpe en så man gør fremskridt</li> <li>• En man kan være ven med og som har en sjov og pædagogisk indlæringsevne</li> <li>• En god træner er en, som interesserer sig for personen og forstår at skabe udvikling både personligt + holdmæssigt</li> <li>• En man respekterer og som respekterer sin elev. En der ikke kun gør sit arbejde for pengene, men også fordi personen nyder sit job. En god træner yder sit bedste ligesom eleven, (pige 16 år)</li> <li>• En træner der behandler dig som en ven og ikke som en underordnet. En god træner er også en, som forstår at få både de gode og mindre gode til at synes, at det er sjovt at dyrke sport (pige, 15 år)</li> <li>• En træner der forstår at få dig til at stræbe uden at presse dig til noget – jeg mener, at initiativet skal komme fra en selv men plantes og plejes af en træner. (pige, 17 år)</li> </ul>
<b>De faglige kvalifikationer skal være i orden hos den gode træner</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Han skal vide noget om sporten</li> <li>• En god træner er en der kommer til tiden</li> <li>• Er forberedt og ved hvad han laver</li> <li>• En seriøs træner</li> <li>• En person, der forstår at motivere og som kan finde ud af at lære fra sig. Det er ikke nok at være dygtig, man skal også kunne undervise</li> </ul>

## Udvalgte resultater fra spørgeskemaundersøgelsen

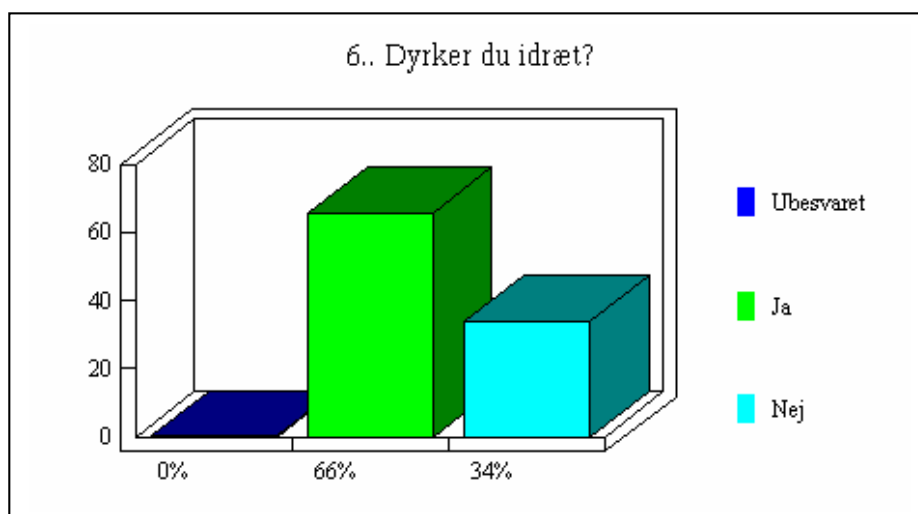
I det følgende er en række udvalgte svar fra spørgeskemaet taget ud. Svarene skal dels give et billede af, hvem der har svaret, dels være med til at understøtte projektets konklusioner.

**Figur 1** Aldersfordeling blandt deltagerne



Blandt deltagerne i undersøgelsen er mere end halvdelen 13-14 år. Det vil sige inden frafaldet for alvor sætter ind, i hvert fald ifølge tidligere undersøgelser. Gymnasieeleverne udgør næsten  $\frac{1}{4}$  af besvarelserne.

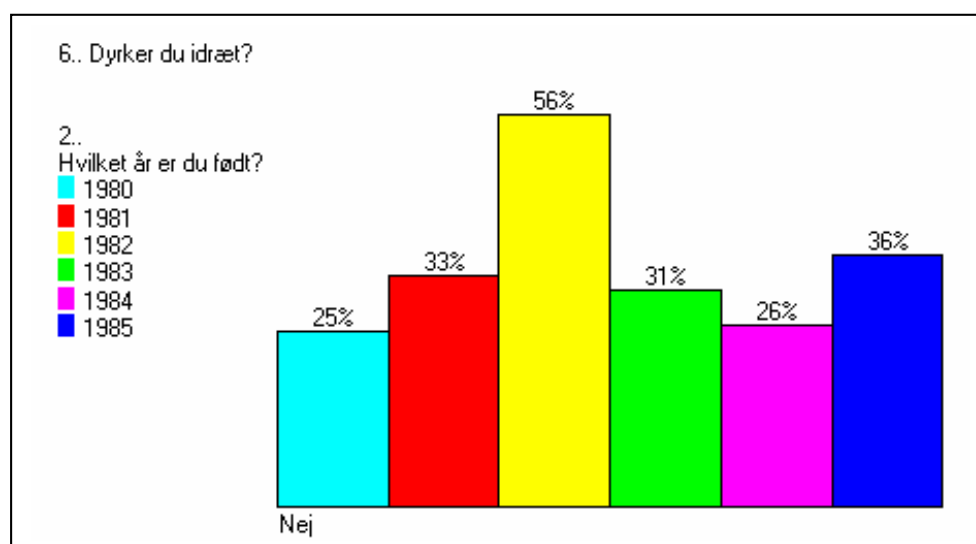
**Figur 2** Hvor mange dyrker idræt?



⇒

Blandt de 425 unge, som har bevaret spørgeskemaet er der 34 %, som ikke dyrker idræt. Det er et tal, som må vække bekymring. Idrætten har så meget at byde på både på det sociale og det sundhedsmæssige område. Det er en melding, der må tages yderst alvorligt.

**Figur 3** Aldersfordelingen blandt dem, der ikke dyrker idræt



Figur 3 viser, at frafaldet blandt de unge sætter ind omkring 16 års alderen. Mere end halvdelen af de 16 årige dyrker ikke idræt. Blandt de 17/18 årige er der henholdsvis  $\frac{1}{3}$  og  $\frac{1}{4}$ , der ikke dyrker idræt. Det passer, ikke overraskende, sammen med, at de unge især i disse aldersgrupper får mange andre interesser, men skal vi bare købe den?. Det skal også bemærkes, at blandt de 13 årige er der 36 %, som ikke dyrker idræt. Der er tale om et foruroligende tidligt farvel til idrætten.

## **Table 1** Hvorfor stoppede du med at dyrke idræt?

Fordi jeg ville bruge mere tid på skolen	6%
Jeg ville bruge mere tid på kammeraterne	15%
Jeg ville bruge mere tid på job	6%
Jeg ville bruge mere tid på anden sport	3%
Jeg ville bruge mere tid med min kæreste	2%
Jeg var ofte skadet	4%
Det var for dyrt	2%
Jeg var træt af klub/hold	10%
Der var for meget konkurrence	4%
Jeg kunne ikke lide træneren	8%
Kammeratskabet var for dårligt	6%
Træningstiderne passede mig ikke	6%
Min mor og far blev skilt	1%
Vi flyttede fra lokalområdet	1%

Table 1 gives a series of explanations for why the young stop playing sports. The three most important reasons are:

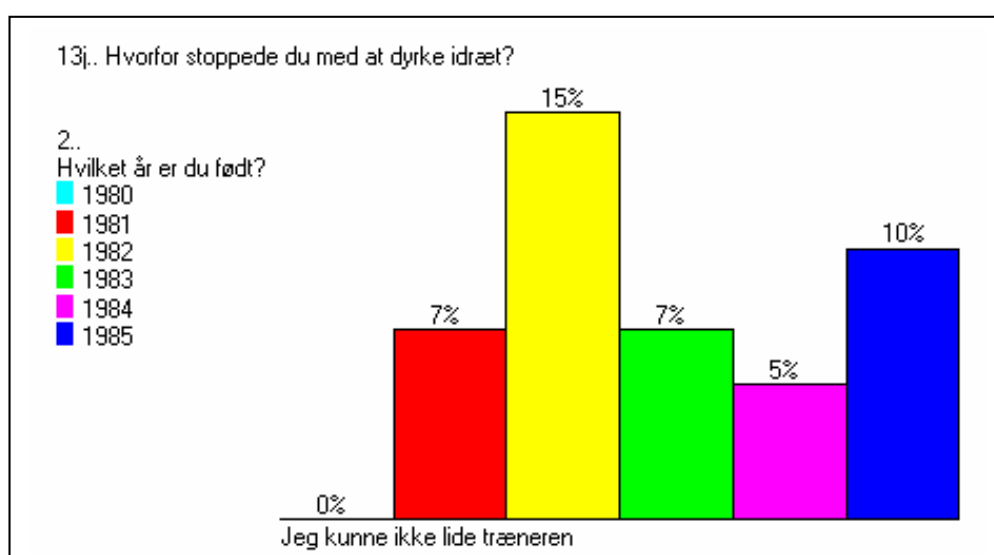
- De vil bruge mere tid på kammeraterne
- De er træt af hold og klub
- De kunne ikke lide træneren

Det er alle forhold, som klub og træner kan være med til at forbedre. De unge har selv listet en masse forslag til, hvordan den gode klub ser ud og hvordan den gode træner skal være. Det er en masse af disse forslag, som lederne må sætte til debat og derigennem være med til at mindske frafaldet.



I figur 4 fremgår det, at det er blandt de 14 årige, at der er størst utilfredshed med træneren. Årsagerne kan være mange. Der er ikke noget entydigt billede i undersøgelsen af, hvad det er hos træneren, der gør, at de holder op, men i kommentarerne sidst i spørgeskemaet, er der mange, som giver udtryk for, at de i hvert fald ikke gider at have en træner, der råber og skriger og som kører en kæft-trit-og-retnings stil.

**Figur 4** Den aldersmæssige fordeling på de unge, der stopper på grund af træneren

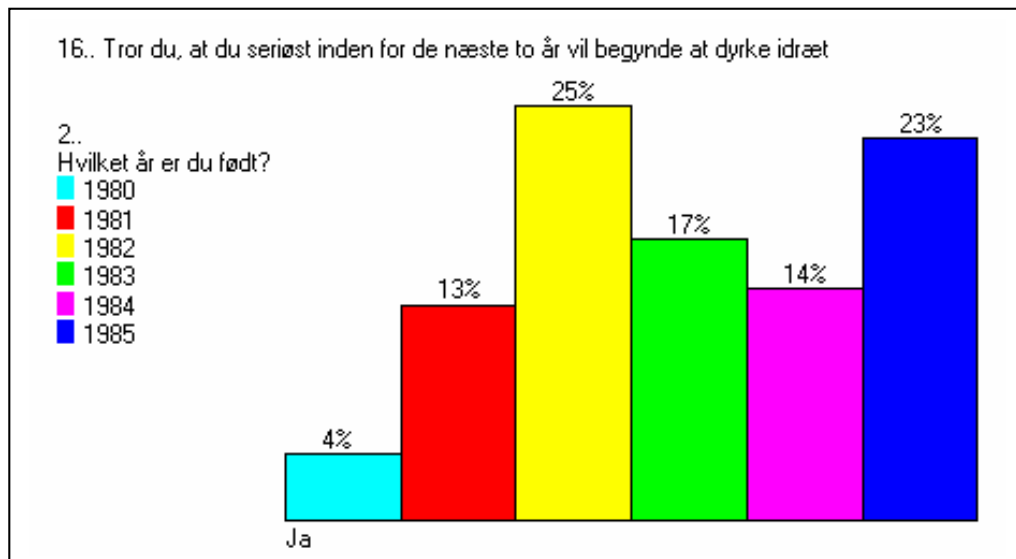


Både de unge, der dyrker idræt og dem som er stoppet har besvaret, hvad de bruger deres fritid på. Af tabel 2 fremgår det, at de unge, der er er stoppet med at dyrke idræt først og fremmest har gjort det på bekostning af lektierne, mens de der ikke dyrker idræt hovedsageligt bruger deres tid på lektier og fritidsjob. Ellers kan man sige, at de unge, som har dyrket idræt generelt bruger deres tid på mange forskellige ting, som ungdomsskoler, venner og biffen, mens aktiviteterne hos de unge, der ikke har dyrket idræt koncentrerer sig om lektier og fritidsjob. En forsigtig konklusion kunne være, at idrætten er med til at skabe mere aktive unge.

**Tabel 2** Hvad bruger de unge deres fritid på?

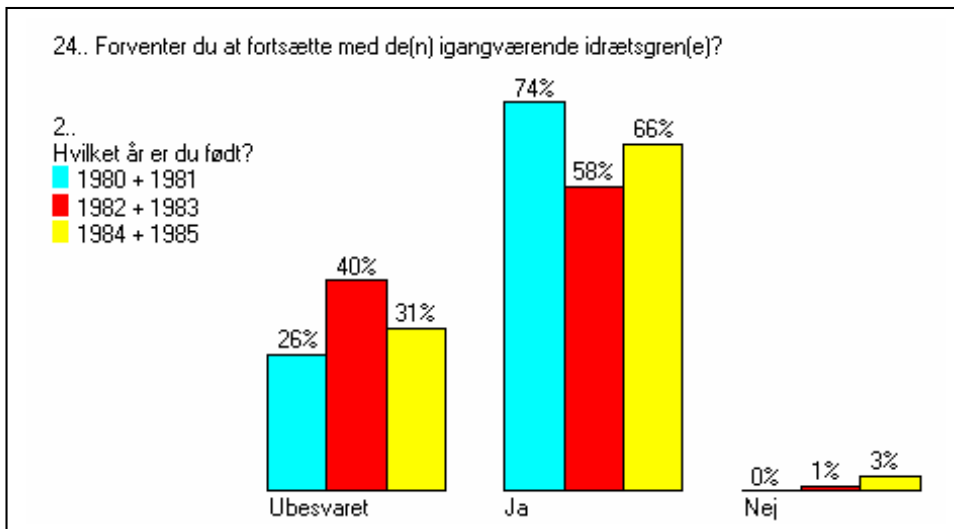
	Dem der er stoppet med af dyrke idræt	Dem der ikke har dyrket idræt
Ungdomsskole	42 %	29%
Lektier	76 %	86%
Fritidsjob	44 %	57%
Spiller på computer	33 %	29%
Biografen	40 %	14%

**Figur 5** Den aldersmæssige fordeling på om de unge i løbet af to år vil begynde at dyrke idræt igen



I figur 5 kunne noget tyde på, at en del af de unge forventer at komme tilbage til idrætten igen. Men omvendt kan det også konstateres, at ca. 80 % af dem, der er stoppet ikke har tænkt sig at dyrke idræt foreløbigt. Der må for alvor være tale om unge, der ikke har haft særligt mange gode oplevelser med idrætten. Også her forestår et kæmpe opsøgende arbejde for trænere og ledere. Bemærkes skal det også, at de 18 årige, som har sagt farvel til idrætten har gjort det definitivt. Stort set ingen af dem har tænkt sig at starte inden for de næste 2 år!.

**Figur 6** De unges forventninger til om de fortsætter inden for deres sport



Umiddelbart ser besvarelserne i figur 6 fornuftige ud. Mellem  $\frac{2}{3}$  og  $\frac{3}{4}$  giver udtryk for, at de fortsætter med deres igangværende idrætsgren(e). Men det betyder altså, at 25-40 %, alt afhængig af alder, er i tvivl. Det er unge mennesker, der er i en såkaldt risikogruppe. En gruppe, som idrætten måske er på vej til at miste og som det øvrige samfund må tage hånd om. Så galt går det forhåbentligt ikke, men også her ligger der kæmpe udfordringer for ledere og trænere. De skal sikre, at så mange af de unge vælger sporten.

# Bilag 1

## *Statistik fra Idrætsliv, september 1998*

### **Alle medlemmer**

Fodbold	281.206	+2.921
Håndbold	140.706	+3.406
Gymnastik	133.621	+1.895
Badminton	127.456	-6.784
Svømning	126.712	+3.278
Tennis	84.505	-6.457
Golf	78.394	+5.205
Ridning	69.446	+1.012
Sejlsport	54.626	+644
Skydning	41.611	-316

### **Børn og unge (under 18 år)**

Fodbold	156.983	+2.867
Svømning	83.011	+1.543
Håndbold	78.382	+3.065
Gymnastik	54.204	+188
Ridning	39.283	+534
Badminton	35.033	-3.189
Tennis	17.257	-2.561
Basketball	10.387	+2.359
Skydning	6.101	-399
Sejlsport	5.394	-264

**Unge 18-25 år**

Fodbold	48.566	-1.072
Håndbold	23.438	-259
Gymnastik	12.539	-145
Badminton	12.410	-966
Ridning	11.031	+478
Tennis	8.490	-1.375
Svømning	6.676	+197
Volleyball	6.002	-5
Billard	5.547	-444
Skydning	5.392	+34

**Voksne over 25 år**

Badminton	80.013	-2.629
Fodbold	75.657	+1.126
Golf	68.876	+4.941
Gymnastik	66.878	+1.852
Tennis	58.758	-2.521
Sejlsport	45.475	+1.143
Håndbold	38.886	+600
Svømning	37.025	+1.538
Skydning	30.118	+49
Ridning	19.132	+1.083

**Mænd**

Fodbold	241.176	+2.640
Badminton	81.893	-4.287
Håndbold	63.261	+185
Tennis	57.580	-4.067
Svømning	55.576	+1.519
Golf	49.606	+3.667
Sejlsport	44.094	+217
Skydning	36.633	-488
Gymnastik	29.470	+898
Atletik	17.807	-68

**Kvinder**

Gymnastik	104.151	+997
Håndbold	77.445	+3.221
Svømning	71.136	+1.759
Ridning	58.771	+818
Badminton	45.563	-2.497
Fodbold	40.030	+281
Golf	28.788	+1.538
Tennis	26.525	-2.390
Sportsdans	12.968	+732
Atletik	10.808	+59

# Bilag 2

## *Haderslev-undersøgelsen*<sup>1</sup>

Undersøgelsen omfatter 2.327 skolesøgende i Haderslev i alderen fra 12-18 år. Jeg har i det følgende uddraget de mest interessante konklusioner i undersøgelsen. De er her gengivet i punktform.

- 95,4 % af alle børn og under har dyrket idræt i Haderslev, men kun 57,8 % var aktive, da undersøgelsen blev foretaget. Der er tale om et frafald på 38 %
- Frafaldet stiger med alderen. Tilgængæld er aktiviteten stigende hos dem, der bliver
- Flere piger kvitter idrætten. Ca. 58 % af de frafaldende er piger
- I forhold til andre fritidsaktiviteter prioriterer de unge idrætten højest
- Jo tidligere man starter, jo aktivere bliver man
- Stor variation stopper ikke frafaldet. Det at prøve mange forskellige idrætsgrene mindsker ikke frafaldet
- De fleste unge, også dem, der stopper, synes at idræt er sjovt
- Konkurrencemomentet i idræt har høj prioritet

De fem vigtigste årsager til at de unge stopper er,

- fordi de vil bruge mere tid til andre kammerater
- på grund af træneren
- træet af klub/hold
- fordi de vil bruge mere tid på skolen
- for meget konkurrence

---

<sup>1</sup> Hansen, Johannes Peter, Center for Idrætsforskning, 1994 "Frafald i idræt blandt unge", udgivet af Danmarks Idræts-forbund bearbejdet af Søren Bang

# Bilag 3

## *UEFA-Rapport<sup>2</sup>*

Op gennem 80erne blev der 25 % færre ungdomsspillere. Og intet tydede på, at denne tendens ville stoppe. Engang spillede 40 % af en ungdomsårgang fodbold. Det tal faldt til 30 %. Derfor besluttede fodboldforbundet at iværksætte forskellige foranstaltninger for at vende udviklingen. I dette resumé kan du læse om hovedårsagerne til frafaldet og hvilke projekter, der blev søsat for at vende udviklingen.

### **Generelle årsager**

- Mindre ungdomsårgange
- Ændrede interesser i løbet af puberteten

### **Eksterne årsager**

- Fodbolden er for skemalagt
- De uforpligtigende idrætter trækker mere
- Bedre faciliteter og transportmuligheder har åbnet op for flere tilbud
- De gamle dyder med karakterdannelse og sociale værdier er ikke længere så tydelige inden for fodbolden. Fremstillingen af prof-sport i medierne med ekstremer har haft en negativ indvirkning

### **Interne årsager**

- Ændret adfærdsmønstre i forbindelse med leg har medført store problemer specielt i storbyområderne. Mulighederne for at organisere egen street-fodbold bliver stadig mindre og mindre
- Børn bliver alt for hurtigt specialiseret i fodbold. Børnene bliver presset til at skulle yde stadigt bedre præstationer. Mange unge spillere er slet ikke psykisk modne til at kunne fungere med disse inddirekte konkurrencekrav

---

<sup>2</sup> Dansk Boldspil Union har bearbejdet en UEFA-rapport om frafaldsproblematikken. Artiklerne er udleveret på DBU-trænerkurset den 1-2. august, 1998. Ikke opgivet, hvilket nr. af Boldspil Union. Rapporten er udarbejdet af Heinz-Herbert Kreh, der er medlem af UEFA's ungdoms komité.



- Den tidlige specialisering gør at mange bliver træt af de samme trænings- og spillemønstre
- Trænere og ledere er ikke dygtige nok. Der eksisterer ingen pædagogiske kvalitetskrav til trænerne
- Ungdomsarbejdet som sikring af klubbens eksistens er nedadgående
- Organisatoriske vanskeligheder

### Løsninger

Under sloganet “ungdommen i dag er fodbolden i morgen” iværksatte det tyske fodboldforbund en lang aktivitet og udarbejdede en række metoder, som skulle være med til at vende den katastrofale udvikling i tysk ungdomsfodbold. Det følgende resumerer de mest spændende initiativer.

- Professionel reklamestrategi, som har haft til formål at promovere fodboldens image, som en populær sportsgren, betydning af den frivillige leders indsats, højne uddannelsesniveaue hos trænere og ledere. Denne indsats er støttet af medierne
- Ungdomsarbejdet skal også opfattes som en samfundsnyttig investering (fx opdragende effekt)
- Landsdækkende initiativer som;
  - “Sepp Herberger-dagen
  - Pigernes fodbolddag
- Fagpublikationer (der publiceres gratis) som;
  - Mini-fodboldspilleren
  - Pigefodbold
  - Bogen for ungdomslederen
- En kampagne under titlen “Der er ingen grund til at ryge - stjerner for den næste generation”. En kampagne som fokuserer på det sundhedsmæssige aspekt. I kampagnen deltog en lang række landsholdstjerner. I denne kampagne indgår også videoen “Fodboldfascination - børn spiller for at lære fra sig”. Videoen blev distribueret til samtlige 22.000 klubber sammen en informationspakke. Det er tanken at følge det på med træningsmateriale specielt rettet mod ungdommen.. I forbindelse med dette projekt taler man om at indføre en såkaldt “ungdomstræner-licens”
- Indførelse af fodbold som en undervisningsmulighed i gymnastik
- Fodboldskoler i ferieperioderne
- Flere interne turneringer

En lang række af årsagerne fra Tyskland til at de unge holder op med at dyrke fodbold kan vi sikkert også finde i Danmark. Vi har også forsøgt os med nogle af løsningsforslagene, men ofte er vi ikke på forkant med arbejdet omkring frafald. Vi er konstant bagefter. Først når frafaldet er konstateret gør vi noget i stedet for at forebygge. Det er derfor, at jeg har iværksat denne miniundersøgelse. Idekataloget skal på ledernes dagsorden og være en del af klubbernes dagligdag. Være en del af klubbernes aktiviteter.

# **Bilag 4 - spørgeskema**

## **Spørgeskema om unges syn på idræt**

**1. Er du?**

- dreng   
pige

**2. Hvilket år er du født?**

- 1980   
1981   
1982   
1983   
1984   
1985

**3. Bor du sammen med**

- Den ene af dine forældre   
Begge dine forældre   
Ingen af dem

**4. Hvem i din nærmeste familie dyrker idræt?**

- Far   
Mor   
Søskende (søster/bror)   
Ingen

**5. Hvordan vil du prioritere følgende aktiviteter?**

- Prioriter fra 1-5  
(1 er det, du synes bedst om)
- Ungdomsskole \_\_\_\_\_  
Sport/idræt \_\_\_\_\_  
Fritidsjob \_\_\_\_\_  
Musik/dans \_\_\_\_\_

**6. Dyrker du idræt?**

Ja

Hvis ja, gå til spørgsmål 16

Nej

Hvis nej, gå til spørgsmål 7

**7. Har du dyrket idræt?**

Ja

Hvis ja, gå til spørgsmål 11

Nej

Hvis nej, gå til spørgsmål 8

**8. Beskriv hvorfor du ikke har dyrket idræt!**

---

---

---

---

---

**9. Har du lyst til at dyrke idræt?**

Ja

Nej

**10. Hvad bruger du din fritid til?**

Sæt gerne  
flere krydser

Ungdomsskole

Lektier

Fritidsjob

Spille på computer

Biografen

Andet

Skriv hvad: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

**Spørgsmål 11- 15 besvares kun, hvis du har dyrket idræt,  
men er stoppet**

**11. Hvilke idrætsgrene har du dyrket?**

	Sæt gerne flere krydser		Sæt gerne flere krydser
Aerobic	<input type="checkbox"/>	Ridning	<input type="checkbox"/>
Atletik	<input type="checkbox"/>	Roning	<input type="checkbox"/>
Badminton	<input type="checkbox"/>	Sejllads	<input type="checkbox"/>
Ballet	<input type="checkbox"/>	Selvforsvar	<input type="checkbox"/>
Basketball	<input type="checkbox"/>	Skydning	<input type="checkbox"/>
Bordtennis	<input type="checkbox"/>	Skøjter	<input type="checkbox"/>
Bowling	<input type="checkbox"/>	Styrketræning	<input type="checkbox"/>
Dans	<input type="checkbox"/>	Svømning	<input type="checkbox"/>
Fodbold	<input type="checkbox"/>	Taekwondo	<input type="checkbox"/>
Golf	<input type="checkbox"/>	Tennis	<input type="checkbox"/>
Gymnastik	<input type="checkbox"/>	Volleyball	<input type="checkbox"/>
Håndbold	<input type="checkbox"/>	Anden	<input type="checkbox"/>
Ishockey	<input type="checkbox"/>	Skriv hvilken idrætsgren	
Judo	<input type="checkbox"/>		
Karate	<input type="checkbox"/>		
Kung Fu	<input type="checkbox"/>		

---

**12. Hvor gammel var du, da du begyndte at dyrke idræt?**

	Sæt kun et kryds		Sæt kun et kryds
4 år	<input type="checkbox"/>	11 år	<input type="checkbox"/>
5 år	<input type="checkbox"/>	12 år	<input type="checkbox"/>
6 år	<input type="checkbox"/>	13 år	<input type="checkbox"/>
7 år	<input type="checkbox"/>	14 år	<input type="checkbox"/>
8 år	<input type="checkbox"/>	15 år	<input type="checkbox"/>
9 år	<input type="checkbox"/>	16 år	<input type="checkbox"/>
10 år	<input type="checkbox"/>	17 år	<input type="checkbox"/>
		18 år	<input type="checkbox"/>



### 13. Hvorfor stoppede du med at dyrke idræt?

Sæt gerne  
flere krydser

Fordi

- jeg ville bruge mere tid på skolen
  - jeg ville bruge mere tid på kammeraterne
  - jeg ville bruge mere tid på job
  - jeg ville bruge mere tid på anden sport
  - jeg ville bruge mere tid med min kæreste
  - jeg ofte var skadet
  - det var for dyrt
  - jeg var træt af klub/hold
  - der var for meget konkurrence
  - jeg ikke kunne lide træneren (se 13a)
  - kammeratskabet var for dårligt
  - træningstiderne ikke passede mig
  - min mor og far blev skilt
  - vi flyttede fra lokalområdet
  - Andre årsager: Skriv hvilke:
- 

### 13A. Hvis træneren var en af årsagerne til, at du stoppede med at dyrke idræt skyldes det at

Sæt gerne  
flere krydser

- træneren var for hård
  - træneren råbte for meget
  - træneren aldrig kom til tiden
  - træneren favoriserede andre
  - du ikke kunne forstå træneren
  - træneren var aldrig forberedt
  - andre årsager: Skriv hvilke:
-

**14. Hvad bruger du din fritid til?**

Sæt gerne flere krydser

Ungdomsskole

Lektier

Fritidsjob

Spille på computer

Biografen/videofilm

Andet

Skriv hvad: \_\_\_\_\_

---

---

**15. Tror du, at du seriøst inden for de næste to år vil begynde at dyrke idræt igen?**

Ja

Nej

Hvis nej, gå til spørgsmål 24

**Hvis ja; hvad skal der til for, at du vil begynde at dyrke idræt igen?**

---

---

---

---

---

---

**Gå herefter til spørgsmål 24**

**Spørgsmål 16- 23 besvares kun, hvis du dyrker idræt i dag**

16. Hvilke(n) idrætsgren(e) har du dyrket?

	Sæt gerne flere krydser		Sæt gerne flere krydser
Aerobic	<input type="checkbox"/>	Ridning	<input type="checkbox"/>
Atletik	<input type="checkbox"/>	Roning	<input type="checkbox"/>
Badminton	<input type="checkbox"/>	Sejllads	<input type="checkbox"/>
Ballet	<input type="checkbox"/>	Selvforsvar	<input type="checkbox"/>
Basketball	<input type="checkbox"/>	Skydning	<input type="checkbox"/>
Bordtennis	<input type="checkbox"/>	Skøjter	<input type="checkbox"/>
Bowling	<input type="checkbox"/>	Styrketræning	<input type="checkbox"/>
Dans	<input type="checkbox"/>	Svømning	<input type="checkbox"/>
Fodbold	<input type="checkbox"/>	Taekwondo	<input type="checkbox"/>
Golf	<input type="checkbox"/>	Tennis	<input type="checkbox"/>
Gymnastik	<input type="checkbox"/>	Volleyball	<input type="checkbox"/>
Håndbold	<input type="checkbox"/>	Anden	<input type="checkbox"/>
Ishockey	<input type="checkbox"/>	Skriv hvilken idrætsgren	
Judo	<input type="checkbox"/>		
Karate	<input type="checkbox"/>		
Kung Fu	<input type="checkbox"/>		

---

**17. Hvilke(n) idrætsgren(e) dyrker du i dag?**

	Sæt gerne flere krydser		Sæt gerne flere krydser
Aerobic	<input type="checkbox"/>	Ridning	<input type="checkbox"/>
Atletik	<input type="checkbox"/>	Roning	<input type="checkbox"/>
Badminton	<input type="checkbox"/>	Sejllads	<input type="checkbox"/>
Ballet	<input type="checkbox"/>	Selvforsvar	<input type="checkbox"/>
Basketball	<input type="checkbox"/>	Skydning	<input type="checkbox"/>
Bordtennis	<input type="checkbox"/>	Skøjter	<input type="checkbox"/>
Bowling	<input type="checkbox"/>	Styrketræning	<input type="checkbox"/>
Dans	<input type="checkbox"/>	Svømning	<input type="checkbox"/>
Fodbold	<input type="checkbox"/>	Taekwondo	<input type="checkbox"/>
Golf	<input type="checkbox"/>	Tennis	<input type="checkbox"/>
Gymnastik	<input type="checkbox"/>	Volleyball	<input type="checkbox"/>
Håndbold	<input type="checkbox"/>	Anden	<input type="checkbox"/>
Ishockey	<input type="checkbox"/>	Skriv hvilken idrætsgren	
Judo	<input type="checkbox"/>		
Karate	<input type="checkbox"/>		
Kung Fu	<input type="checkbox"/>		

---

**18. Hvor gammel var du, da du begyndte at dyrke idræt?**

	Sæt kun et kryds		Sæt kun et kryds
4 år	<input type="checkbox"/>	13 år	<input type="checkbox"/>
5 år	<input type="checkbox"/>	14 år	<input type="checkbox"/>
6 år	<input type="checkbox"/>	15 år	<input type="checkbox"/>
7 år	<input type="checkbox"/>	16 år	<input type="checkbox"/>
8 år	<input type="checkbox"/>	17 år	<input type="checkbox"/>
9 år	<input type="checkbox"/>	18 år	<input type="checkbox"/>
10 år	<input type="checkbox"/>		
11 år	<input type="checkbox"/>		
12 år	<input type="checkbox"/>		

**19. Hvor mange gange om ugen dyrker du idræt udenfor skolen?**

Sæt kun  
et kryds

- |                          |                          |
|--------------------------|--------------------------|
| 1 gang om ugen           | <input type="checkbox"/> |
| 2 gange om ugen          | <input type="checkbox"/> |
| 3 gange om ugen          | <input type="checkbox"/> |
| 4 gange om ugen          | <input type="checkbox"/> |
| Mere end 5 gange om ugen | <input type="checkbox"/> |

**20. Hvor mange timer om ugen bruger du på idræt udenfor skolen?**

Sæt kun  
et kryds

- |   |                          |
|---|--------------------------|
| 1-2 timer                               | <input type="checkbox"/> |
| Mere end 2 timer - mindre end 5 timer   | <input type="checkbox"/> |
| Mere end 5 timere og mindre end 7 timer | <input type="checkbox"/> |
| Mere end 7 og mindre end 10 timer       | <input type="checkbox"/> |
| Mere end 10 timer                       | <input type="checkbox"/> |

**21. Hvad synes du om**

- |                          | Godt                     | OK                       | Dårligt                  |
|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| Opvarmning               | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Træning uden konkurrence | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Små konkurrencer         | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Løbetræning              | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Kampe/konkurrencer       | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |
| Stævner/opvisninger      | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> | <input type="checkbox"/> |



**22. Hvorfor dyrker du idræt?**

Sæt gerne flere krydser

På grund af det gode kammeratskab

Fordi det er sjovt

Jeg kan godt lide at konkurrere

Fordi jeg gerne vil være dygtigere

Fordi jeg gerne vil være i god form

Fordi alle mine kammerater gør det

Andre årsager, skriv hvilke \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

**23. Forventer du at fortsætte med de(n) igangværende idrætsgren(e)?**

Ja

Nej

**24. Prøv med få ord at forklare, hvad en god klub er for dig!**

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

**25. Prøv med få ord at forklare, hvad du forstår ved en god træner!**

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Tak fordi du udfyldte spørgeskemaet

